

בחינות גמר – נוער קיץ תשס"ו

מבחן באזרחות – לכל המגמות התעשייתיות שאלון מספר 22003 (710)

שלום לך הנבחן,

בשאלון שלפניך 5 חלקים:

חלק א' – 20 שאלות רבות ברירה. יש לסמן בגוף השאלון במקום המתאים. 40 נקודות

חלק ב' – היגדים. 10 היגדים – יש לענות על כל השאלות. יש לסמן התשובה בגוף השאלון. 10 נקודות

חלק ג' – 3 קטעים ואחריהם שאלות סגורות ופתוחות
 עליך לבחור **2 קטעים** ולענות על השאלות שבהמשך
 יש לענות בגוף השאלון. 18 נקודות

חלק ד' – מגילת העצמאות. 5 שאלות יש לענות על כולן בגוף השאלון 16 נקודות

חלק ה' – שאלות בנושא אזרחות, בחר 2 מתוך 6 השאלות
 ענה במחברת הבחינה תוך ציון מספר השאלה 16 נקודות

סה"כ 100 נקודות

ההנחיות לנבחנים בשאלון זה מכוונות לנבחנים ולנבחנות כאחד.

בתחילת הבחינה:

בדוק כי הודבקה המדבקה המתאימה על כריכת המחברת.
 רשום את מספר מחברתך במשבצת משמאל

מספר המחברת

עם סיום הבחינה:

הכנס את שאלון הבחינה לתוך כריכת המחברת.
 מסור את השאלון ואת המחברת לידי המשגיח/ה

לרשותך 3 שעות

בהצלחה

© כל הזכויות שמורות למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם שאלון זה או חלק ממנו ללא רשות
 המחלקה לבחינות של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה

חלק א' (סה"כ 40 נקודות)

בחלק זה 20 שאלות רבות ברירה. יש להשיב על כולן. יש לענות בגוף השאלון.
 יש להקיף בעיגול את האות המציינת את התשובה הנכונה ביותר על גבי השאלון

1. תפקידה של הקואליציה בכנסת הוא :
 - א. להפיל את הממשלה.
 - ב. לבקר את הממשלה ולהציע אלטרנטיבה למדיניותה.
 - ג. להרכיב את הממשלה ולתמוך בה.
 - ד. להשפיע על העם שישתתף בבחירות.
2. עקרון הפרדת הרשויות במשטר דמוקרטי נועד :
 - א. לבסס את כוחו של השלטון ואת יציבותו.
 - ב. למנוע ביקורת על הממשלה והכנסת.
 - ג. להגביל את כוחן של רשויות השלטון ולדאוג לזכויות האזרח.
 - ד. להבטיח את בטחון המדינה.
3. האם ראש-הממשלה בישראל הוא גם חבר כנסת?
 - א. כן. ראש-הממשלה חייב על פי החוק להיות חבר כנסת.
 - ב. כן. ראש-הממשלה יכול להיות חבר כנסת, אבל לא תמיד.
 - ג. לא. הממשלה היא רשות מבצעת, והכנסת היא המחוקקת וזה מנוגד להפרדת רשויות.
 - ד. לא. על פי החוק אסור לראש-הממשלה להיות חבר כנסת.
4. את נשיא המדינה בישראל :
 - א. בוחר הציבור בבחירות מיוחדות.
 - ב. בוחרת הכנסת בישיבה מיוחדת.
 - ג. בוחרת הממשלה על פי המלצת וועדה.
 - ד. בוחרים שופטי בית המשפט העליון על פי המלצת שר המשפטים.

5. "בחירות שוות" פירושו :
- שכל קולות הבוחרים שווים בערכם ובמידת השפעתם.
 - שכל האזרחים יכולים להשתתף בבחירות.
 - שרק אזרחים ותיקים יכולים להשתתף בבחירות.
 - שבכל קלפי יש מספר שווה של מצביעים.
6. האם ניתן להעמיד לדין בישראל שר או חבר כנסת?
- לא. לשרים ולחברי כנסת יש חסינות.
 - לא. כי שרים וחברי כנסת הם מעל החוק כי הם מחוקקים.
 - כן. ניתן להעמיד לדין לאחר הליך של הסרת חסינות.
 - כן. אבל זה דבר שלא קרה אף פעם.
7. "חוק השבות" נחקק בישראל בין היתר בכדי :
- להדגיש את אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית.
 - לעודד עולים חדשים לעלות למדינת ישראל.
 - להפוך את מדינת ישראל לריכוז היהודים הגדול בעולם.
 - כל התשובות נכונות.
8. בדרך-כלל דיוני בית-המשפט פתוחים לקהל ופתוחים לתקשורת כי :
- חשוב שהצדק יראה, ויהיה אמון בהליך השפוט.
 - פומביות הדיון היא סוג של פיקוח, גם על בתי-המשפט.
 - כי זה מגביר את תחושת הצדק אצל הציבור.
 - כל התשובות נכונות.
9. מהו "חוק יסוד"?
- חוק שנחקק בכנסת ועוסק בנושא יסודי וחשוב לכל האזרחים.
 - חוק שנחקק בכנסת ובעתיד יהפוך סעיף בחוקה של מדינת ישראל.
 - חוק שנחקק על ידי הממשלה ואי-אפשר לשנות אותו בשום אופן.
 - החלטות של בית המשפט העליון בנושא של זכויות אדם ואזרח.

10. בית הדין הרבני הוא :
- בית דין צדק של העדה החרדית.
 - בית משפט מיוחד שעוסק בין היתר בדיני אישות.
 - בג"צ – בית דין גבוה לצדק.
 - מוסד שעוסק בדיני כשרות, שמיטה, מקוואות ובתי כנסת בלבד.
11. בין תפקידיו של יושב ראש הכנסת ניתן למנות :
- ניהול מערכת הבחירות, אישור חוקים, מילוי מקום ראש-הממשלה.
 - מילוי מקום נשיא בית המשפט העליון בהיעדרו, וביטול החלטות הכנסת.
 - ניהול ישיבות הכנסת, מילוי מקום נשיא המדינה, וייצוג הכנסת בארץ ובחו"ל.
 - ביטול חוקים גרועים של הכנסת, הסרת חסינות חברי כנסת, וקביעת התקנון.
12. בין סוף כהונת ממשלה אחת לכניסתה לתפקיד של ממשלה חדשה :
- אין ממשלה בישראל והנשיא מנהל את המדינה.
 - הממשלה היוצאת מכהנת כממשלה זמנית (ממשלת מעבר).
 - יושב ראש הכנסת וסגניו מנהלים את עניני המדינה.
 - הפקידות הבכירה, זו שאינה נבחרת, אחראית על פי החוק, לניהול המדינה.
13. מבקר המדינה בישראל מתמנה :
- על ידי האופוזיציה ושר המשפטים.
 - על ידי הכנסת.
 - על ידי הממשלה על פי המלצת נשיא בית המשפט העליון.
 - נבחר בבחירות אישיות על ידי הציבור.
14. לאיזה בית משפט יפנו נער או נערה שמעבידם לא שילם להם שכר?
- לבית משפט שלום במקום מגוריו.
 - לבית דין לנוער באזור מגוריו.
 - לבית דין לתביעות קטנות בירושלים.
 - לבית הדין האזורי לעבודה באזור מגוריו.

15. מי בוחר את ראשי הערים לתפקידם במדינת ישראל?
- שר הפנים.
 - הם נבחרים בבחירות אישיות על-ידי הציבור.
 - הם נבחרים על-ידי הציבור יחד עם בחירת חברי-הכנסת.
 - הם נבחרים ע-ידי הממשלה באישור הכנסת.
16. מדוע עקרון הכרעת הרוב הוא עקרון יסודי בדמוקרטיה?
- כי הסיכוי שהרוב יטעה קטן ביותר.
 - כי אי-אפשר לפעול לפי הכרעת המיעוט.
 - כי הכרעת הרוב היא הקרובה ביותר לרעיון שלטון-העם.
 - כל התשובות נכונות.
17. מי ממנה שופטים בישראל?
- נשיא המדינה על פי המלצת הועדה לבחירת שופטים.
 - שר המשפטים על פי המלצת ועדת חוקה חוק ומשפט.
 - נשיא בית המשפט העליון ועוד חמישה שופטים.
 - מי שרוצה להיות שופט – מגיש מועמדות לנציבות שרות המדינה, והיא ממנה.
18. מדוע חשובה עיתונות חופשית במשטר דמוקרטי?
- כי חשוב שהאזרחים ידעו את מה שהממשלה רוצה שהם ידעו.
 - כי עיתונות חופשית יכולה לתמוך בממשלה וגם לבדר את העם.
 - כי דרך העיתונות יכול הציבור לדעת מה שהממשלה רוצה להסתיר.
 - כי רק עיתונות חופשית יכולה לחזק תמיד את הממשלה.
19. כאשר הכנסת מחוקקת "חוק פיזור הכנסת" ומתפזרת אז :
- הנשיא פונה ליושב ראש הכנסת ומבקש ממנו להרכיב כנסת חדשה.
 - הממשלה הופכת לממשלת מעבר ויש חובה לקיים בחירות.
 - הנשיא מטיל על חבר כנסת להרכיב ממשלה.
 - אין קשר בין פיזור הכנסת להרכבת ממשלה.

20. עקרון עליונות החוק קובע כי :

- א. החוק חל על המדינה וכל מוסדותיה והם חייבים לפעול על פיו.
- ב. כל מי שמחוקק חוקים – החוק לא חל עליו.
- ג. החוק מחייב גם אזרחים וגם את כל מוסדות המדינה.
- ד. החוק חל על הכל מלבד על בתי המשפט.

חלק ב' (סה"כ 10 נקודות)

לפניך רשימת היגדים, חלקם נכונים וחלקם לא. יש לסמן בעגול על גבי טופס השאלון את התשובה המתאימה לכל היגד.

21. לפי החוק בישראל ראש הממשלה חייב להיות חבר כנסת
 לא נכון נכון
22. למדינת ישראל אין חוקה למרות התחייבות מפורשת
 לא נכון נכון
 בהכרזת העצמאות.
23. היועץ המשפטי לממשלה יכול להורות להעמיד לדין את
 לא נכון נכון
 ראש הממשלה.
24. עיריות יכולות לחוקק חוקים בישראל (חוקי עזר עירוניים).
 לא נכון נכון
25. אזרח שנגרם לו עוול על ידי הממשלה יכול לתבוע אותה לדין.
 לא נכון נכון
26. הזכות לתעסוקה, לרפואה ולמגורים נקראות זכויות חברתיות.
 לא נכון נכון
27. אפרים קציר, חיים הרצוג ומשה דיין היו נשיאי ישראל.
 לא נכון נכון
28. ראש הממשלה לא יכול לפטר שר.
 לא נכון נכון

29. שר הפנים יכול לפטר ראש עירייה למרות שהוא נבחר
נכון לא נכון
ע"י האזרחים.

30. בישראל לא יכולה אישה לכהן כראש ממשלה.
נכון לא נכון

חלק ג' (סה"כ 18 נקודות)

לפניך שלושה קטעים. יש לבחור **שניים מהם בלבד** ולהשיב על השאלות שלאחריהם.
יש לענות בגוף השאלון.

קטע 1 (9 נקודות)

"בכל משטר דמוקרטי מקובל עיקרון הכרעת הרוב, אך יחד עם זאת אנו טוענים כי משטר דמוקרטי חייב להבטיח את זכויות המיעוט.
אם הרוב ישתמש בכוחו בלא הגבלה - יהפוך שלטון הרוב לעריצות הרוב, וזו אינה שונה מכל עריצות אחרת."

31. לפי הכתוב בקטע :

- הרוב אינו יכול להשתמש בכוחו ללא הגבלה.
- הרוב יכול להשתמש בכוחו באופן לא מוגבל.
- הרוב תמיד עריץ.
- משטר דמוקרטי הוא עריצות הרוב.

32. לפי הכתוב בקטע :

- יש דברים שגם לרוב אסור לעשות למרות שהוא רוב.
- בדמוקרטיה יש למיעוט זכויות שאסור לפגוע בהן.
- צריך לדאוג דווקא לזכויות המיעוט, כי הרוב תמיד ידאג לעצמו.
- כל התשובות נכונות.

33. לפי הקטע ניתן להבין :

- ששלטון עריץ הוא שלטון המשתמש בכוח לטובת עצמו ללא הגבלה.
- ששלטון עריץ נמנע מלפגוע בזכויות מיעוט.
- שמשטר דמוקרטי הוא עריץ.
- מותר לרוב לפגוע בזכויות מיעוטים תמיד.

34. הסבר : מדוע עקרון הכרעת הרוב מקובל במשטר דמוקרטי?

קטע 2 (9 נקודות)

"חוק שעות עבודה ומנוחה" הוא חוק שנחקק בכנסת ישראל, ומטרתו לדאוג לעובדים. על פי החוק כל עובד יעבוד שישה ימים בשבוע בלבד, והיום השביעי יהיה יום חופשה. עבור יהודים יום החופשה הוא שבת, עבור מוסלמים יום שישי ועבור נוצרים – יום ראשון. במקומות בהם יש הכרח לעבוד שבעה ימים בשבוע – יש לקבל את אישורו של השר הממונה.

35. הנושא בו עוסק הקטע הוא :

- א. שמירת השבת בישראל.
- ב. זכויות עובדים.
- ג. סמכויות שר התעשייה.
- ד. כפייה דתית בישראל.

36. העובדה שיום המנוחה השבועי לנוצרים הוא יום ראשון מלמדת :

- א. שבישראל נשמר עקרון חופש הדת.
- ב. שמדינת ישראל היא מדינה יהודית באופייה.
- ג. שלא כולם צריכים לעבוד באותו יום.
- ד. שלנוצרים אסור להיות בחופשה בשבת.

37. לפי הכתוב בקטע, מטרת החוק הוא :

- א. להקפיד על שמירת שבת – מטרה דתית.
- ב. לדאוג לזכויות האדם העובד – מטרה חברתית.
- ג. להדגיש הפרדה בין יהודים למי שאינו יהודי – מטרה לאומית.
- ד. לפי הקטע אי אפשר לדעת.

38. הסבר מדוע לדעתכם יש צורך ביום מנוחה שבועי לעובד?

קטע 3 (9 נקודות)

"תפקידה של הממשלה בישראל הוא לנהל את כל ענייני המדינה. כיוון שמדובר במערכות גדולות ומורכבות מאד, יש לממשלה כלים שניתנו לה על-ידי המחוקק לביצוע תפקידה. למשל הצבא והמשטרה הם זרועות של הממשלה שנועדו להגן על בטחון המדינה. כמו-כן, הממשלה רשאית לגבות מיסים מאזרחיה, והיא יכולה לחוקק חוקים הן דרך הכנסת והן בחקיקת משנה : צווים, תקנות והוראות שעה".
 בגלל כוחה הרב – יש צורך לפקח על עבודתה ולבקר אותה.

39. הממשלה בישראל היא :

- א. רשות מחוקקת.
- ב. רשות מבקרת.
- ג. רשות מבצעת.
- ד. כל התשובות נכונות.

40. מהו הצד השווה בין הצבא ומס הכנסה לפי הקטע?

- א. שניהם נועדו להטריד את האזרח.
- ב. שניהם חלק מתוך חקיקת-מישנה.
- ג. שניהם זרועות של הממשלה המסייעים לה בביצוע תפקידה.
- ד. שניהם גופים שנועדו לפקח על הממשלה.

41. מדוע הממשלה רשאית לגבות כסף מהציבור?

- א. בכדי לממן את כל פעולות המדינה.
- ב. הממשלה לא גובה כסף מהציבור.
- ג. הממשלה גובה כסף כדי שניתן יהיה לפקח עליה.
- ד. הממשלה לא גובה כסף ורק העירייה גובה.

42. מדוע לדעת כותב הקטע יש צורך לפקח על הממשלה?

חלק ד' (סה"כ 16 נקודות)

לפניך קטע מתוך הכרזת העצמאות. קרא אותו והשב על השאלות שלאחריו. ענה בגוף השאלון.

"מדינת ישראל.... תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין, תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חנוך ותרבות. תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות, ותהייה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות....".

43. על פי הכרזת העצמאות, מייסדי המדינה התכוונו שהיא תהיה :

- א. מדינה יהודית.
- ב. מדינת רווחה.
- ג. מדינה דמוקרטית.
- ד. מדינה דתית מאד.

44. שוויון זכויות חברתי ללא הבדל דת, גזע ומין פירושו :

- א. אין למנוע מנשים תפקידים בגלל היותן נשים.
- ב. אסורה אפליה בגלל צבע עורו של אדם.
- ג. כל מה שמותר ליהודי מותר גם לנוצרי ולמוסלמי.
- ד. כל התשובות נכונות.

45. חופש דת המוזכר בהכרזה פירושו הוא :

- א. שכל אזרח יכול לקיים רק את הדת היהודית.
- ב. שכל אדם רשאי להאמין ולקיים כל פולחן דתי.
- ג. שהמדינה היא חילונית ולא מתערבת בכלל בנושאי דת.
- ד. שכל אמונה דתית ופולחן דתי צריכים לקבל אישור מהמדינה.

46. האם בני קבוצות מיעוט יכולים להתארגן במפלגות פוליטיות?

- א. לא. כיוון שהמדינה התחייבה לקיים שוויון זכויות פוליטי.
- ב. כן. זכות ההתארגנות בכל מסגרת היא זכות יסוד.
- ג. לא. כי מדינת ישראל היא מדינה יהודית ודמוקרטית ממילא.
- ד. לא. המדינה נוהגת בשוויון חברתי לכל האזרחים.

47. תן דוגמא אחת לזכות שהיא זכות של קבוצה ולא של יחיד המופיעה בהכרזת העצמאות, והסבר אותה.

חלק ה' (סה"כ 16 נקודות)

השב על שתיים מבין שש השאלות שלפניך. את התשובות יש לכתוב במחברת הבחינה תוך ציון מספר השאלה.

48. הסבר מאפיין אחד של בחירות דמוקרטיות.
49. הסבר תפקיד אחד של היועץ המשפטי לממשלה.
50. מהי חשיבותו של הבג"צ במדינת ישראל?
51. הסבר שני תפקידים של רשות מקומית. (עיריה, מועצה אזורית).
52. מדוע חשוב שדיוני הכנסת יהיו פתוחים לקהל ולתקשורת?
53. תאר שני תפקידים של נשיא המדינה בישראל.

ב ה צ ל ח ה